

Trygdeforhold ved arbeid innen EØS-området (samt Sveits)

Publisert: 28.02.2017 kl 15:40

Oppdatert: 11.04.2023 kl 14:23

Å avklare trygdeforholdet til en person som arbeider innenfor EØS-området er viktig. Trygdeforholdet er bestemmende for hvor arbeidsgiver skal betale arbeidsgiveravgift og hvor arbeidstakeren skal svare trygdeavgift. Videre avgjør trygdemedlemskapet i hvilket land arbeidstakeren har krav på trygdeytelser fra, f.eks. sykepenger og pensjonsopptjening. EØS-avtalen medfører forenklinger når det gjelder trygdeforhold for EØS-borgere som midlertidig bor og arbeider et annet EØS-land.

EØS-avtalens trygdedel innebærer en full tilpasning til Europa Parlamentets og Europarådets forordning 883/2004 og gjennomføringsforordning 987/2009. Disse to forordningene inneholder de grunnleggende bestemmelsene om koordineringen av trygdeytelser i EØS og er en del av de reglene som fastlegger rammevilkårene for det felles arbeidsmarkedet innenfor EØS-området. Forordningene går foran folketrygdlovens medlemskapsbestemmelser og bestemmer i hvilket land en person skal være medlem i.

Hvilken land omfattes?

EØS-avtalen omfatter følgende land: Belgia, Bulgaria, Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Hellas, Irland, Island, Italia, Kroatia, Kypros, Latvia, Liechtenstein, Litauen, Luxembourg, Malta, Nederland, Norge, Polen, Portugal, Romania, Slovakia, Slovenia, Spania, Sverige, Sveits (Sveits er ikke EØS-land, men omfattes av reglene for koordinering av trygd)Tsjekkia, Tyskland, Ungarn og Østerrike.

HOVEDREGEL

Hovedregelen er at en person skal være medlem av trygden i det land der vedkommende arbeider. Fra hovedregelen er det viktige unntak som omtales nedenfor.

Et viktig unntak fra hovedregelen, er at en person som er sendt ut av sin arbeidsgiver i et EØS-land for å arbeide midlertidig i et annet EØS-land med definerte oppgaver, kan fortsette å være medlem i sitt hjemlandets trygdeordning og dermed være unntatt medlemskap i arbeidslandet. Etter forordningen er hovedregelen at man kan søke om medlemskap i hjemlandets trygdeordning ved utestasjonering i inntil 24 måneder. Et vilkår for å anvende bestemmelsen er at arbeidsgiveren i hjemlandet normalt utøver aktivitet i hjemlandet.

Det er adgang til å søke om unntak fra medlemskap i arbeidslandet ved en avtale mellom arbeidsland og hjemland, som hovedregel, i inntil 5 år.

Medfølgende familiemedlemmer som ikke selv er yrkesaktive, skal sende egen søknad til NAV Medlemskap og avgift vedrørende opprettholdelse av medlemskap i norsk folketrygd.

Arbeid i to eller flere EØS-land samtidig for samme arbeidsgiver

Innen EØS-området er det mange arbeidstakere som utfører arbeid utenfor bostedslandet, det være seg på forretningsreise

eller at man jobber fast i to eller flere EØS-land. I henhold til forordningen, er det et krav om at

en "vesentlig" del av arbeidet må utføres i bostedslandet for å være medlem der. Utgangspunktet er en helhetsvurdering, men EU-domstolen har lagt til grunn at minimum 25 % av arbeidstiden og/eller inntekten av arbeidet må knytte seg til arbeid i bostedslandet for å kunne være medlem der.

25 %

Det er antatt at 25 % -regelen vil være en retningslinje som trygdemyndighetene oftest vil vurdere når det skal avgjøres hvor en person skal være trygdet ved arbeid i to eller flere EØS-land samtidig.

Tjenestereiser

Ved regelmessige tjenestereiser innenfor EØS-området bør det søkes om fortsatt medlemskap i norsk folketrygd, og blankett A1. Vi anbefaler også at det europeiske helsetrygdkortet medbringes til arbeidslandet. Dette kortet vil bekrefte retten til nødvendig helsehjelp. Kortet kan bestilles elektronisk på www.helsenorge.no

Særskilt om Storbritannia og Nord-Irland

Fra og med 1. januar 2021 vil personer som ikke allerede har benyttet retten til fri bevegelighet innenfor EØS-området være omfattet av revidert trygdeavtale mellom Norge og Storbritannia. Den reviderte avtalen tar utgangspunkt i den gamle trygdeavtalen fra 1990. Avtalen vil gjelde for personer som først beveger seg mellom Norge og Storbritannia etter 1. januar 2021.

Norge har sammen med Island og Liechtenstein inngått en avtale med Storbritannia (separasjonsavtale) som blant annet skal ivareta norske og britiske borgeres rettigheter for de som har benyttet seg av retten til fri bevegelighet før 31. desember 2020. Avtalen dekker EØS-avtalens regler om trygdekoordinering for norske statsborgere som bor eller arbeider eller oppholder seg i Storbritannia. Hvis du har blitt sendt ut av din arbeidsgiver til Storbritannia og har blankett A1 utstedt av norske trygdemyndigheter før 31. desember 2020, og med utløpsdato i 2021 eller senere, så gjelder blankett A1 til utløpsdatoen for utsendelsesperioden. Dette forutsetter en godkjenning fra utlendingsmyndighetene i Storbritannia for opphold utover 1. januar 2021. Du finner mer informasjon hos britiske myndigheter på [Stay in the UK: Step by step](#).

Blankett NAV 02-08.07 - Arbeid og næring innen EØS/Sveits - søknad om A1, må fylles ut og sendes til NAV Medlemskap og avgift i Oslo. Ved utestasjonering skal arbeidsgiver i tillegg fylle ut blankett NAV 02-08.08. Fra 1. januar 2021 kan arbeidsgivere også benytte Altinn ved utfylling av nevnte blanketter i utsendingstilfeller.

NAV vurderer saken og fatter vedtak, samt utsteder A1 hvis vilkårene for medlemskap i norsk trygd er tilstede.

Ved utsending utover 24 måneder retter NAV en skriftlig forespørsel til arbeidslandets trygdemyndigheter med forespørsel om unntak fra arbeidslandets trygdesystem under arbeidsforholdet. Hvis trygdemyndighetene i arbeidslandet gir godkjenning, utsteder NAV Medlemskap og avgift blankett A1, og Helfo utsteder blankett S1/ E-106 (helsetrygdekortet benyttes dersom oppholdet er under 12 måneder). A1 attesterer hvilket lands lovgivning som skal anvendes, mens S1/ E-106 skal leveres av den utstasjonerte til den lokale sykekasse eller trygdekontor i arbeidslandet. Man har da rett til medisinsk behandling på samme vilkår som dette lands innbyggere. Ved innlevering av A1 vil arbeidslandets trygdemyndigheter ofte fatte et formelt vedtak hvor arbeidstakeren fritas for medlemskap og trygdeavgifter i arbeidslandet.

Vi anbefaler å sende søknad i god tid før arbeidsforholdet begynner, såfremt det er mulig. Om du ønsker mer informasjon om hva KPMG kan tilby, [trykk her](#)

Om KPMG

Hold deg oppdatert

Redaktør for Verdt å vite

© KPMG AS and KPMG Law Advokatfirma AS, Norwegian limited liability companies and a member firm of the KPMG global organization of independent member firms affiliated with KPMG International Limited, a private English company limited by guarantee. All rights reserved.
